

**BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

NGUYỄN THỊ THANH

**ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN LÂM SÀNG VÀ ĐÁNH GIÁ
KẾT QUẢ SAU PHẪU THUẬT TỬ CHỨNG FALLOT
Ở TRẺ DƯỚI 6 THÁNG TẠI BỆNH VIỆN E – HÀ NỘI**

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

THÁI NGUYÊN – NĂM 2019

BỘ GIÁO DỤC ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

NGUYỄN THỊ THANH

**ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN LÂM SÀNG VÀ ĐÁNH GIÁ
KẾT QUẢ SAU PHẪU THUẬT TỬ CHỨNG FALLOT Ở
TRẺ DƯỚI 6 THÁNG TẠI BỆNH VIỆN E – HÀ NỘI**

Chuyên ngành: Nhi

Mã số: NT 62.72.16.55

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

- 1. TS. Đỗ Anh Tiến**
- 2. PGS.TS. Phạm Trung Kiên**

THÁI NGUYÊN – NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi là Nguyễn Thị Thanh - Học viên Bác sỹ Nội trú Nhi, khóa 10, chuyên ngành Nhi, Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên, xin cam đoan:

1. Đây là luận văn do bản thân tôi trực tiếp thực hiện dưới sự hướng dẫn của TS Đỗ Anh Tiến và PGS.TS Phạm Trung Kiên.

2. Công trình này không trùng lặp với bất kỳ nghiên cứu nào trước đó đã được công bố tại Việt Nam.

3. Các số liệu và thông tin trong nghiên cứu là hoàn toàn chính xác, trung thực, khách quan, đã được xác nhận và chấp thuận của cơ quan tiến hành nghiên cứu.

Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật về những cam kết này.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 12 năm 2019

Tác giả nghiên cứu

Nguyễn Thị Thanh

LỜI CẢM ƠN

Với tất cả lòng kính trọng và biết ơn, tôi xin gửi lời cảm ơn đến:

Ban giám hiệu và Bộ môn Nhi Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên, nơi tôi học tập và nghiên cứu từ những ngày còn là sinh viên cũng như trong ba năm là học viên Bác sĩ Nội trú.

TS Đỗ Anh Tiến, người thầy đầu tiên đưa tôi đến với chuyên ngành Tim mạch Nhi, người đã dìu dắt tôi từ những bước đi đầu tiên cũng như trong suốt quá trình học tập, đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành cuốn luận văn này.

PGS.TS Phạm Trung Kiên người thầy tâm huyết và độ lượng, tấm gương sáng về chuyên môn cũng như đạo đức, người thầy đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành cuốn luận văn này.

PGS.TS Nguyễn Thành Trung và các thầy cô trong hội đồng thông qua đề cương và hội đồng thông qua luận văn, đã cho tôi những ý kiến quý báu giúp tôi hoàn thành đề tài này.

Tôi xin được gửi lời cảm ơn tới Ths.BS Trần Đắc Đại, Ths.BS Nguyễn Quốc Hùng và các anh chị đồng nghiệp tại khoa Nội Tim trẻ em, Trung tâm Tim mạch, phòng Lưu trữ hồ sơ và một số khoa phòng khác tại BV E - Hà Nội, đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới các bạn bè lớp Bác sĩ Nội trú khóa 10, đã giúp đỡ tôi trong công việc và động viên tôi trong ba năm hoàn thành chương trình nội trú. Cảm ơn tất cả bạn bè đã cùng chia sẻ buồn vui và động viên tôi trong cuộc sống.

Và cuối cùng, tôi xin được nói lời cảm ơn với tất cả tình yêu thương đến bố mẹ, anh chị em và những người thân của tôi, những người đã luôn luôn và sẽ mãi mãi ở bên cạnh tôi.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 12 năm 2019

Nguyễn Thị Thanh

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BSA (Body Surface Area):	Diện tích bề mặt cơ thể
Dd (Diastolic diameters):	Đường kính thất trái tâm thu
Ds (Systolic diameters):	Đường kính thất trái tâm trương
ĐMC:	Động mạch chủ
ĐMP :	Động mạch phổi
ĐRTP:	Đường ra thất phải
ĐMV :	Động mạch vành
EF (Ejection fraction):	Phân suất tống máu (thất trái)
NYHA (New York Heart Association):	Hội Tim mạch New York
ÔĐM:	Ống động mạch
TBS:	Tim bẩm sinh
TB	Tế bào
THNCT	Tuần hoàn ngoài cơ thể
TLT:	Thông liên thất
TOF (Tetralogy of Fallot):	Tứ chứng Fallot
PFO (Patent foramen ovale):	Lỗ bầu dục
$\bar{X} \pm SD$:	Trung bình \pm độ lệch chuẩn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iii
MỤC LỤC	iv
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC HÌNH ẢNH	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Lịch sử bệnh	3
1.2. Đặc điểm sinh bệnh học, lâm sàng và cận lâm sàng tứ chứng Fallot	4
1.3. Kết quả điều trị	15
1.4. Một số nghiên cứu về đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và đánh giá kết quả sau phẫu thuật tứ chứng Fallot trên thế giới và Việt Nam	21
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	25
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	25
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	25
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.4. Nội dung các biến số nghiên cứu và tiêu chuẩn chẩn đoán	26
2.4. Chỉ số nghiên cứu.....	32
2.6. Phương pháp thu thập số liệu	32
2.7. Sai số và khống chế sai số.....	33
2.8. Nhập và phân tích số liệu	34
2.9. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu	34
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	35
3.1. Triệu chứng lâm sàng và cận lâm sàng của bệnh nhi tứ chứng Fallot dưới 6 tháng tuổi trước phẫu thuật.....	35

3.2. Kết quả phẫu thuật	43
3.2. Kết quả phẫu thuật khi khám lại sau 6 tháng	47
Chương 4: BÀN LUẬN	51
4.1. Triệu chứng lâm sàng và cận lâm sàng của bệnh nhi tứ chứng Fallot dưới 6 tháng tuổi trước phẫu thuật	52
4.2. Kết quả điều trị	60
KẾT LUẬN	71
KHUYẾN NGHỊ	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
BỆNH ÁN NGHIÊN CỨU	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Tiền sử bệnh	37
Bảng 3.2. Thời điểm phát hiện bệnh và lí do phát hiện bệnh	37
Bảng 3.3. Mức độ suy tim theo Ross	38
Bảng 3.4. Chỉ số xét nghiệm máu trước phẫu thuật.....	40
Bảng 3.5. Triệu chứng X - quang và điện tâm đồ trước phẫu thuật	40
Bảng 3.6. Đặc điểm chung trên siêu âm tim	41
Bảng 3.7. Đặc điểm đường ra thất phải trên siêu âm tim	41
Bảng 3.8. Đặc điểm lỗ thông liên thất trong siêu âm tim	42
Bảng 3.9. Can thiệp trong phẫu thuật.....	43
Bảng 3.10. Một số đặc điểm về thời gian phẫu thuật.....	44
Bảng 3.11. Đặc điểm của bệnh nhi trong giai đoạn hậu phẫu	44
Bảng 3.12. Sử dụng thuốc vận mạch sau phẫu thuật	45
Bảng 3.13. Đặc điểm siêu âm tim trước và sau phẫu thuật (lúc ra viện)	46
Bảng 3.14. Mức độ suy tim theo Ross trước phẫu thuật và sau phẫu thuật 6 tháng	47
Bảng 3.15. Triệu chứng X - quang và điện tâm đồ sau phẫu thuật 6 tháng....	48
Bảng 3.16. Đặc điểm siêu âm tim khi khám lại sau 6 tháng.....	48
Bảng 3.17. Mức độ hở van động mạch phổi và can thiệp vòng van động mạch phổi trong phẫu thuật.....	49
Bảng 3.18. Mức độ hẹp đường ra thất phải và tình trạng lá van ĐMP	49
Bảng 3.19. Mức độ hẹp đường ra thất phải và cách thức can thiệp vòng van động mạch phổi	50

DANH MỤC HÌNH ẢNH

Hình 1.1. Quá trình giãn thân - nón động mạch.....	5
Hình 1.2. Tứ chứng Fallot.....	6
Hình 1.3. Tim hình hia	13
Hình 1.4. Mức độ hở van ĐMP trên siêu âm	20
Hình 1.5. Hẹp tồn lưu tại van động mạch phổi	20

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Phân bố bệnh nhi theo lứa tuổi	35
Biểu đồ 3.2. Phân bố bệnh nhi theo giới tính.....	36
Biểu đồ 3.3. Cân nặng và tình trạng dinh dưỡng	36
Biểu đồ 3.4. Độ bão hòa oxy qua da	38
Biểu đồ 3.5. Triệu chứng lâm sàng	39
Biểu đồ 3.6. Các tổn thương kèm theo trên siêu âm tim.....	42
Biểu đồ 3.7. Các biến chứng sau phẫu thuật	45